

Adolescence

PhDr. Pavel Humpolíček, Ph.D.

Na vrcholu mládí I

Adolescence (od 15 do 20-22 let věku)

adolesco = dospívat, vyvíjet se, vzmáhat se, mohutnět a sílit

ADOLESCENCE JAKO ČAS PRO SPLNĚNÍ VÝVOJOVÉHO ÚKOLU

toto hledisko zastával *R. J. Havighurst*. Pro naplnění vývojového úkolu nabízí konkrétní společnost (kultura) určité vzorce chování (patterns). Pokud je však člověk nerespektuje je často sankciován.

Havighurst uvádí několik **vývojových úkolů**:

Na vrcholu mládí I

Adolescence (od 15 do 20-22 let věku)

ADOLESCENCE JAKO ČAS PRO SPLNĚNÍ VÝVOJOVÉHO ÚKOLU (*R. J. Havighust*)

- Přijetí vlastního těla, fyzických změn, včetně pohlavní zralosti a pohlavní role.
- Kognitivní komplexnost, abstraktní myšlení, schopnost aplikovat intelektový potenciál v běžném životě.
- Uplatnění emocionálního a kognitivního potenciálu ve vrstevnických vztazích, schopnost vytvářet a udržovat vztahy s vrstevníky obojího pohlaví.
- Změna vztahu k dospělým, zejména rodičům, autonomie, případný respekt a tolerance.
- Získání představy o ekonomické nezávislosti a směřování k určitým jistotám, volba povolání, profesní kvalifikace.
- Získání zkušeností v erotickém vztahu, příprava na partnerství, rodinu.
- Rozvoj intelektu, emocionality a interpersonálních dovedností zaměřených ke komunitě a společnosti.
- Představa o budoucích prioritách a cílech, o stylu života.
- Ujasnění hierarchie hodnot, reflexe stabilizace vlastního vztahu ke světu a životu.

Na vrcholu mládí I

TEORIE

ADOLESCENCE JAKO BOUŘE A KONFLIKT *G. Stanley Hall*

**ADOLESCENCE Z POHLEDU
PSYCHOANALÝZY** *S. Freuda*

**ADOLESCENCE JAKO ČAS PRO SPLNĚNÍ
VÝVOJOVÉHO ÚKOLU** *R. J. Havighust*

**ADOLESCENCE Z POHLEDU
PSYCHOSOCIÁLNÍ TEORIE** *E. H. Erikson*

Na vrcholu mládí I

TEORIE

**ADOLESCENCE JAKO PROCES UČENÍ,
POZNÁVÁNÍ A PŘIJÍMÁNÍ ROLÍ**

**ADOLESCENCE JAKO KONCEPTUALIZACE
VLASTNÍHO ŽIVOTNÍHO PROSTORU**

**ADOLESCENCE JAKO UTVÁŘENÍ
VLASTNÍHO VÝVOJE**

Na vrcholu mládí I

Adolescence (od 15 do 20-22 let věku)

adolesco = dospívat, vyvíjet se, vzmáhat se, mohutnět a sílit

ADOLESCENCE JAKO ČAS PRO SPLNĚNÍ VÝVOJOVÉHO ÚKOLU

toto hledisko zastával *R. J. Havighurst*. Pro naplnění vývojového úkolu nabízí konkrétní společnost (kultura) určité vzorce chování (patterns). Pokud je však člověk nerespektuje je často sankciován.

Havighurst uvádí několik **vývojových úkolů**:

Na vrcholu mládí II

Adolescence (od 15 do 20-22 let věku)

Tělesný růst a dispozice

CH: 171cm v 15 letech – 178cm v 18 letech

D: 164cm v 15 letech – 165cm v 18 letech

Harmonizace proporcí – dospělý vzhled – zřejmé odlišení ženské a mužské postavy

Mutace – kolem 16. roku

Zvýšená funkce kožních žláz

Středem pozornosti tělo

Na vrcholu mládí III

Adolescence (od 15 do 20-22 let věku)

Inteligence

„nic nového“, rozdíl v kvalitě – rychlosti – spolehlivosti – zkušenosti

překonání zbytků kognitivního egocentrismu – „nejsem středem světa ... pozornosti druhých ...“; „nejsem výjimečný/á ... nezranitelný/á ...“

základ myšlenkových operací – pojmy

úbytek spontaneity, fantazie, živosti vnímání a představ

na vrcholu, či těsně pod

Na vrcholu mládí IV

Adolescence (od 15 do 20-22 let věku)

Zájmy, aktivity, volný čas

diskuze, disputace, rozhovory, popovídání si ...

média – kniha ... PC ... hudba ... film

tanec, sport, pohyb

dramatizace – literární pokusy ... divadlo ... hudba ... fotografie (vs výtvarné umění)
- možnost vžívání se do druhých

sebevzdělávání, osobní růst a vývoj

Na vrcholu mládí V

Adolescence (od 15 do 20-22 let věku)

Láska a sexualita

intenzita – rozmanitost – štěstí i neštěstí – radost i smutek a zoufalství

erotika vs sex

romantika vs pornografie

vývoj v celospolečenských postojích za uplynulých 100 let

biologické vs sociální „hodiny“

1. sexuální zkušenost vs začátek a další průběh sexuálního života

polygamní sexualita a flirt

Na vrcholu mládí VI

Adolescence (od 15 do 20-22 let věku)

Dobro – zlo – spravedlnost

Mravní vývoj v adolescenci

- „absolutismus“
- „megalomanie“
- solidarita
- stabilita vs flexibilita

ideály vs realizace; aktivita vs lenost; statečnost vs nalhávání si

Na vrcholu mládí VII

Adolescence (od 15 do 20-22 let věku)

Generace proti generaci

společenská neofílie vs „beru tě vážně, mladej“

emancipační proces

rozchody, „ztráty a nálezy“

vazby a jejich proměny

Na vrcholu mládí VIII

Adolescence (od 15 do 20-22 let věku)

Kdo skutečně jsem?

identita a její utváření

Hledisko formální a obsahové

experimentování, zvraty a introvertovanost

Adolescentní moratorium